

Zestawienie opinii, uwag i wniosków do projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej.

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki		
1.	Proponuję objęcie wyżej wymienionym programem (Program Ochrony Powietrza dla strefy mazowieckiej) również miasta Mińsk Mazowiecki. Propozycja zmian dotyczy ujęcia w uchwale oraz wyszczególnienia w stosownych załącznikach do niej, w szczególności lokalizacji i topografii Mińska Mazowieckiego, określenia obszarów przekroczeń, opisu stanu jakości powietrza, przewidywanego poziomu substancji w powietrzu w latach 2015-2019.	Program Ochrony Powietrza dla strefy mazowieckiej obejmuje całe województwo mazowieckie (bez aglomeracji warszawskiej, Radomia i Płocka), dotyczy więc również miasta Mińsk Mazowiecki. Jednak obliczenia modelowe wykonane dla strefy nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5. Tak więc miasto Mińsk Mazowiecki nie zostało dokładniej opisane.
2.	Miasto Mińsk Mazowiecki nie posiada stanowisk pomiarowych pyłu zawieszonego w powietrzu, a objęcie naszego Miasta przedmiotową uchwałą umożliwiłoby lokalizację takich stanowisk.	Rozmieszczenie stacji pomiarowych wynika z Państwowego Monitoringu Środowiska, a rozszerzenie lub zmiana lokalizacja stanowisk leży w kompetencjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie. Program Ochrony Powietrza nie może ingerować w zadania WIOŚ.
Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno		
3.	Z uwagi na ograniczenia finansowe wynikające z obecnych wysokich obciążeń budżetu gminy zawieszono realizację Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Piaseczno. Przystąpienie do realizacji Programu uzależnione będzie od możliwości finansowych Gminy.	Finansowanie działań naprawczych zapisanych w Programach Ochrony Powietrza jest możliwe z funduszy celowych (np. Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska) i funduszy unijnych, a nie wyłącznie z własnych funduszy gminy.
4.	Na mapach dotyczących zasięgów emisji zanieczyszczeń błędnie wyznaczono granice miasta Piaseczno	Uwzględniono - poprawiono mapy

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
5.	Odnosnie kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia poziomów pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 (str. 75) bezzasadny wydaje się zapis dotyczący kontroli w zakresie posiadanych umów na odbiór nieczystości w związku ze zmianą ustawy <i>o utrzymaniu czystości i porządku</i>	Uwzględniono - zapis wykreślono
6.	Gmina Piaseczno nie przewiduje w najbliższym czasie realizowania działań polegających na wprowadzeniu zintegrowanego systemu kierowania ruchem ulicznym oraz tworzenia stref z zakazem ruchu samochodów (główny ruch pojazdów odbywa się po drogach będących w zarządzie powiatu, województwa i gminy)	Są to działania kierunkowe, a nie działania naprawcze określone w harmonogramie rzeczowo-finansowym. Działania kierunkowe są to działania zmierzające do obniżenia emisji pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5. Umieszczenie działań kierunkowych w Programie Ochrony Powietrza nie oznacza bezwzględnego obowiązku ich realizacji. Są to przykłady dobrej praktyki w zagospodarowaniu przestrzennym, działalności gospodarczej oraz życiu codziennym społeczeństwa, które w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych oraz w miarę potrzeb powinny być wdrażane do codziennej praktyki.
7.	Sprzecznym wydaje się wprowadzenie do listy działań krótkoterminowych zadań polegających na zakazie używania spalinowego sprzętu ogrodowego, grilli oraz użytkowania kominków w odniesieniu do komentarza ze str. 120. Gmina nie dysponuje wiedzą w zakresie istniejących już kominków. Wobec powyższego proponuję ograniczenie działań krótkoterminowych do bezwzględnego zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych oraz zakazu palenia odpadów biogenych	Uwzględniono – zapis wykreślono
Wójt Gminy Pokrzywnica		
8.	Wiele założeń projektu przedmiotowego programu ingeruje zbyt głęboko w swobodę tą wręcz drastycznie ogranicza. Program zawiera zbyt wiele działań nakazowych i zakazowych, których	Uwzględniono – zapis skorygowano

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
	<p>zastosowanie zrewolucjonizuje dotychczasowy sposób życia i bycia mieszkańców. Zastosowanie takich zakazów jak zakaz grillowania, szczególnie na obszarach wiejskich czy też terenach rekreacyjnych czy też zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego, zakaz palenia w kominkach i inne temu podobne wydaje się być zbyt restrykcyjne.</p>	
Burmistrz Miasta Pułusk		
9.	<p>Przedmiotowy program nakłada na gminy szereg obowiązków, których realizacji wiąże się z dużymi nakładami finansowymi, które muszą ponieść jednostki samorządu terytorialnego. Na terenie Gminy Pułusk efektywne ograniczenie emisji zanieczyszczeń z komunikacji będzie miało miejsce jedynie dopiero po wybudowaniu obwodnicy Pułuska.</p>	<p>Na gminę Pułusk nie zostało nałożonych wiele kosztownych obowiązków, gdyż w gminie tej nie ma przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Jedyne działanie, nałożone na gminę to zmywanie ulic na mokro w miarę potrzeb. Ze względu na to, iż większość pyłu z komunikacji to tzw. pył unoszony (a nie pył ze spalania w silnikach), czyli to co zalega na jezdniach i jest unoszone w trakcie jazdy samochodów, to utrzymywanie czystości jezdni jest dużo skuteczniejszym sposobem ograniczania emisji pyłu z komunikacji niż zmniejszenie natężenia ruchu. Oczywiście wybudowanie obwodnicy spowoduje zmniejszenie ilości pyłu, ale działanie to nie leży w gestii samorządu.</p>
10.	<p>Utrzymanie czystości dróg gminnych w Pułusku poprzez zwiększenie sprzątanania ulic metodą tradycyjną jest prowadzone w sposób ciągły. Natomiast czyszczenie ulic na mokro w okresie wiosna-jesień nie jest możliwe ze względu na bardzo duże koszty, które poniosłaby gmina. Uwzględniając fakt, że w Gminie Pułusk nie występują obszary przekroczeń poziomu pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, powyższy wydatek wydaje się nieracjonalny.</p>	<p>Jeżeli sprzątanie metodą tradycyjną jest sprzątananiem na sucho, to należy zauważyć, iż przy takim sprzątananiu większość pyłu jest unoszona i opada ponownie. W skutek tego zwiększa się stężenie pyłu wzdłuż dróg, a i efekt czystości nie zostaje osiągnięty. Sprzątanie na mokro można prowadzić rzadziej, ale jego efekt będzie znacznie lepszy.</p>
11.	<p>W sprawie likwidacji ogrzewania indywidualnego prowadzona jest polityka informacyjna mieszkańców o szkodliwości emisji zanieczyszczeń powietrza. Służby podległe Burmistrzowi Miasta Pułusk zachęcają</p>	<p>Działanie to zostało nałożone na gminy w których wyznaczono obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5, a w mieście Pułusk obszary takie nie zostały wyznaczone.</p>

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
	do podłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej. Burmistrz Miasta Pułtusk nie posiada delegacji prawnej, aby na mieszkańców nałożyć obowiązek podłączenia do ww. sieci.	
12.	Wprowadzony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o <i>utrzymaniu czystości i porządku w gminach</i> (Dz. U. z 2012 r. poz. 391 ze zm.), nowy system gospodarki odpadami komunalnymi, powinien skutecznie wyeliminować spalanie śmieci. Mieszkańcy przy okazji składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi są na bieżąco informowani o szkodliwości spalania odpadów. W związku z powyższym nie jest konieczne ponoszenie dodatkowych nakładów finansowych na kampanie informacyjne w powyższym zakresie	Palenie śmieci jest często spowodowane chęcią oszczędzania innego paliwa, ze względów finansowych lub niewiedzy, co jest odpadem (np. spalanie kartonów po mleku i innych napojach traktowane jest jako spalanie papieru, a starych mebli jako spalanie drewna). Zmiana sposobu naliczania opłat za odbiór odpadów tej sytuacji nie zmieni. Mając na uwadze ilość szkodliwych substancji dostających się do powietrza ze spalania odpadów oraz koszty m.in. zdrowotne ponoszone przez społeczeństwo w związku z tym, należy nadal prowadzić edukację uświadamiającą o szkodliwości spalania odpadów wraz z innymi tematami dotyczącymi ochrony środowiska.
Wójt Gminy Słubice		
13.	W okolicach Gminy Słubice nie było zlokalizowanych punktów pomiarowych dla pomiaru pyłu zawieszonego. W związku z tym trudno wydać opinię, ponieważ brak jest danych czy na terenie gminy Słubice poziom pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu jest w normie	Diagnoza jakości powietrza w Programie Ochrony Powietrza nie opiera się wyłącznie na punktach pomiarowych, ale głównie na modelowaniu matematycznym rozkładu stężeń zanieczyszczeń w całej strefie. Modelowanie pozwala na zdiagnozowanie jakości powietrza (wyznaczenie stężeń zanieczyszczeń) na całym obszarze strefy, a nie tylko na małym polu wokół stacji pomiarowej. Wielkości stężeń zostały wyznaczone modelowo również na terenie gminy Słubice, z obliczeń wynika, że na tym terenie nie występują przekroczenia stężeń dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5.
Wójt Gminy Teresin		
14.	Sporządzony projekt budzi wiele kontrowersji, a w szczególności lista działań krótkoterminowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i dopuszczalnego pyłu	Uwzględniono – zapis skorygowano

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
	zawieszonego PM10 w i poziom dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu, wymieniona w załączniku nr 5, jak również harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu ochrony powietrza stanowiący załącznik nr 4 do projektu uchwały. Działania takie jak, np.: zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli, jak również zakaz palenia w kominkach, są bardzo trudne wręcz nierealne do monitorowania czy realizacji	Uwaga dotycząca harmonogramu rzeczowo-finansowego jest niezrozumiała
Prezydent Miasta Legionowo		
15.	Podstawą programu są wyniki badań z 2010 r. W związku z tym wiele sformułowanych w nim wniosków lub zaleceń może już być nieaktualnych.	Wybór roku dla którego wykonywany jest Program zależy od wyników oceny jakości powietrza w prowadzonej przez WIOŚ w Warszawie. Ze względu na bardzo duże zmiany w prawie ochrony środowiska, które zostały wdrożone w 2012 r. nie było możliwości uchwalenia omawianego Programu wcześniej. Jednak z późniejszych ocen WIOŚ (za lata 2011-12) wynika, że zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym PM10 od 2010 r. nie zmniejszyło się, więc wnioski i zalecenia zawarte w Programie są ciągle aktualne.
16.	Mapa Legionowa zamieszczona na stronie 15 jest niedokładna, a ulice opisane na niej są przemieszane. Nie można zorientować się jakie są granice obszaru przekroczenia PM10 w Legionowie.	Uwzględniono - mapę poprawiono
17.	Prezentowane w harmonogramie rzeczowo-finansowym działania długoterminowe zamieszczone na stronie 78: a) w pkt. 2. dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • podłączenia do sieci ciepłowniczej podmiotów ogrzewanych indywidualnie oraz • wymiany nieekologicznych pieców na ogrzewanie paliwami niskoemisyjnymi (gaz, ekogroszek) 	Nie uwzględniono. Zgodnie z art. 7 ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy ochrony środowiska i przyrody oraz zaopatrzenia w energię ciepłą, dlatego też działania długoterminowe określone na stronie 78 nie mogą dotyczyć tylko administrowanych przez Prezydenta obiektów i budynków, gdyż nie uzyskano by potrzebnego efektu ekologicznego. W zakresie budynków indywidualnych prezydent powinien stworzyć (np. z pomocą funduszy z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska) system zachęt finansowych oraz poprzez odpowiednią edukację zachęcić mieszkańców miasta do realizacji tych zadań. Zakaz instalowania kominków ma dotyczyć wyłącznie gęstej zabudowy (głównie śródmiejskiej – kamienice, domy kilku piętrowe), gdzie zainstalowanie kilku kominków w jednym budynku (pomnożone przez pewną liczbę budynków stojących jeden obok drugiego) spowoduje bardzo

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
	<p>należy uszczegółowić, że są to zadania np. prezydenta miasta w zakresie administrowanych przez niego obiektów i budynków.</p> <p>b) w pkt 3 dotyczącym podłączenia do sieci ciepłej budynków na ulicach, na których sieć istnieje. Należy wskazać, że są to zadania np. prezydenta miasta w zakresie administrowanych przez niego obiektów i budynków.</p> <p>c) pkt 4 - jak w praktyce miałyby być egzekwowany zakaz instalowania kominków oraz jakie konkretne rodzaje ogrzewania autorzy opracowania uznają za proekologiczne.</p>	<p>dużą emisję pyłów i benzo(a)pirenu. Nie dotyczy to rozproszonej zabudowy jednorodzinnej. Jednakże, po analizie problemu zapis został zmieniony.</p> <p>Ogrzewanie proekologiczne to przede wszystkim ciepło sieciowe, ogrzewanie gazowe, elektryczne lub pochodzące z energii odnawialnej (wiatrowej, słonecznej, geotermalnej)</p> <p>Wykorzystanie biomasy w ogrzewaniu indywidualnym nie przynosi rozwiązania problemu nadmiernych emisji pyłów i benzo(a)pirenu. Biomasa (głównie drewno) spalane w kotłach o niskiej wydajności, w niskiej temperaturze powoduje emisję pyłów porównywalną do emisji ze spalania węgla kamiennego, oraz emisję benzo(a)pirenu znacznie wyższą niż ze spalania węgla (odnosząc do ilości ciepła uzyskiwanego z obu źródeł). Z kolei spalanie drewna w otwartych kominkach powoduje jeszcze wyższą emisję tych zanieczyszczeń. Stąd w miastach, w których występują przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłów zawieszonych lub docelowego benzo(a)pirenu należy ograniczać używanie biomasy w ogrzewaniu indywidualnym.</p>
18.	<p>Dla listy działań krótkoterminowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 w i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu (str. 80) należy podać konkretnie, kto takie nakazy i zakazy oraz na jakiej podstawie prawnej będzie ustanawiać.</p>	<p>Zgodnie z §3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Środowiska <i>w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych</i> część opisowa programu ma obejmować jedynie listę działań krótkookresowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, bez wskazywania kto te działania ma inicjować.</p>
19.	<p>Dla zakresu działań i sposobów postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego i dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 w i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu (str. 109) również należy podać konkretnie, kto takie nakazy i zakazy oraz na jakiej podstawie prawnej będzie ustanawiać.</p>	<p>Zostało to określone w pkt 4 załącznika nr 8 do uchwały</p>

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
Prezydent Miasta Ostrołęki		
20.	Do realizacji obowiązków określonych w pkt 2 i 3 (podłączenie do sieci ciepłowniczej czy wymiana nieekologicznych pieców na ogrzewanie paliwami niskoemisyjnymi oraz zmiana sposobu ogrzewania w miastach strefy mazowieckiej – podłączenie do sieci ciepłej budynków na ulicach, na których sieć istnieje) niezbędne będą środki finansowe nie tylko na wdrożenie działań jak również na koszty eksploatacyjne, które są znacznie wyższe od ponoszonych. Brak tych drugich stanowi problem wdrożenia działań.	Brak finansowania kosztów eksploatacyjnych jest oczywiście pewną barierą w realizacji działania. Jednak dla wielu osób wystarczającym bodźcem do zmiany sposobu ogrzewania jest finansowanie wymiany pieca. Dla osób o niskich dochodach, powinno się zarezerwować możliwość wymiany starego, węglowego pieca na również węglowy, ale nowoczesny, o wyższej sprawności. Taka zmiana nie tylko zmniejszy ilość emitowanych zanieczyszczeń, ale również spowoduje, że przy wyższej sprawności pieca zmniejszy się ilość spalanego paliwa.
21.	Ponadto ze względu na trudności z wyegzekwowaniem zakazu używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli wnioskuję o wykreślenie tego obowiązku z działań nakazowych i zakazowych ujętych w załączniku nr 5 do projektu uchwały	Uwzględniono – zapis zmieniono
Burmistrz Miasta Ostrow Mazowiecka		
22.	W załączniku nr 1 został zamieszczony niewłaściwy plan miasta Ostrowi Mazowieckiej	Uwzględniono – mapy poprawiono
23.	Informacje dotyczące lokalizacji terenu znajdującego się w obrębie ulic Zwycięstwa, 3 Maja, Piłsudskiego, 11 Listopada, jego powierzchnia oraz liczba zamieszkujących ten teren mieszkańców są niezgodne ze stanem faktycznym.	Powierzchnia obszaru przekroczeń oblicza odpowiedni algorytm w systemie Arc View i jest ona zgodna z podaną w projekcie uchwały. Liczbę ludności zamieszkującą obszar przekroczeń wyznacza się w sposób szacunkowy wg dostępnych danych.
24.	Podana skala przestrzenna źródeł poddanych działaniom naprawczym jest nieadekwatna do stanu rzeczywistego	Skala przestrzenna źródeł poddanych działaniom naprawczym jest to wielkość promienia okręgu opisanego na obszarze przekroczeń i jest zgodna z podaną w projekcie uchwały.

Lp.	Treść uwagi (wniosku)	Komentarz Departamentu Środowiska
25.	Na stronie 42 projektu uchwały mapka również jest niewłaściwa	Uwzględniono – mapy poprawiono
26.	W przyjętych w programie ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej założeniach dotyczących poprawy jakości powietrza należy uwzględnić rozwiązania mające na celu jak najdalej idące ułatwienia dla właścicieli nieruchomości w pozyskiwaniu środków na modernizację systemów grzewczych w budynkach indywidualnych. Tylko jak najdalej idące ułatwienia w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na zmianę systemów grzewczych w formie dotacji lub pożyczek na bardzo korzystnych warunkach mogą przyczynić się do szybkiej wymiany instalacji grzewczych na systemy przyjazne środowisku.	W Programie Ochrony Powietrza wskazuje się źródła finansowania działań naprawczych, natomiast ustalaniem zasad pozyskiwania finansowania zajmują się instytucje finansowe. Znacznym ułatwieniem dla ludności byłoby wdrażanie działań naprawczych poprzez program ograniczenia niskiej emisji. Źródła informacji o takich programach: http://www.niskaemisja.pl/o-programach/struktura-organizacyjna.html ; opracowanie pt. „Analiza możliwości ograniczenia niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem sektora bytowo-komunalnego”, zamieszczonym na stronie Ministerstwa Środowiska (http://www.mos.gov.pl/g2/big/2012_02/0d3c8810e4fbee2d2f6c45491993fd25.pdf).
27.	Czy rzeczywiście wskazany w programie teren w obrębie ulic Zwycięstwa, 3 Maja, Piłsudskiego, 11 Listopada w obecnym czasie należy objąć działaniami naprawczymi skoro inne rejonu miasta o podobnej zabudowie nie zostały objęte programem ze względu na brak przekroczeń pyłu zawieszonego PM10 oraz czy faktycznie występuje przekroczenie stężenia pyłu PM10 na wskazanym terenie. Zastosowanie modelowego systemu obliczania stężenia pyłu zawieszonego PM10 nie odzwierciedla faktycznego stężenia jakie występuje na tym terenie.	Zastosowanie modelowego systemu obliczania stężenia pyłu nie odzwierciedla faktycznego stężenia jakie występuje na tym terenie, ale odzwierciedla je w sposób możliwie dokładny (błąd względny modelowania w strefie mazowieckiej waha się od 1 do 24 % w stosunku do pomiaru, przy 50% dopuszczalnej wartości błędu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 roku <i>w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu</i> (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r. poz. 1032). Tak więc zgodność modelowania pyłu zawieszonego PM10 z pomiarami w strefie mazowieckiej jest bardzo dobra i pozwala na stwierdzenie, iż przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 występują we wskazanych obszarach. Dlatego też wskazany w Programie Ochrony Powietrza obszar przekroczeń należy objąć działaniami naprawczymi.